ખુલખુલી

ઠુમરી સંગ્રહ

અને

રાગ માળા.

ભાગ ૧ લો.

ગાયન ! ગાયન !! ગાયનની અસર અતી તલેસ્માતી છે. માત્ર માનવીના દીલપર અસર કરેછે એટલુંજ નથી, પણ જેમ ઇનસાનના તેમજ પ્રાણીઓના જીગરને પણ પીગલાવેછે. યુનાનમાં કેટલીક બીમારી ધફે કરવાને દવા તરીકે ગાયનની અસર કામે લેતા હતા. ગાયનની ગોઠવેલી લીટીઓના સરોદની મતલબ પુર રાગે ગવાતાં જ્યારે ઇનસાનપર ખુલી થાયછે, ત્યારે તેના સ્વભાવિક જુસ્સા ઊસકેરણી પામી જીગરપર બેવડી અસર થાયછે. ગંભીર વીચારોમાં ગરકાવ એકાંતપણે બેઠેલા કોઇ ઇનસાનના મગજમાં જેવારે ભૂતના ભૂત અને ભવિષ્યના ભગતની દોડાદોડ ચાલેછે, તેવારે કોમળ કંઠે પુર રાગથો વજંતર સાથે ગવાતા કોઇ નીરદોષ ગાયનનો કીર્ણુ પવનની કોઇ લેહેકી સાથે ઊડતો તેના કાનમાં પહોંચેતો વીજળીની પેઠે તેનાપર અસર થાયછે. આગળા પાછલા વિચારો ઊડી જાયછે અને તેના સર્વે લક્ષ ત્યા મધુર, મધુર પવનની લેહેકીપર દોડે છે. એજ મતલ-

બનો ચીતાર આએ પુસ્તક સાથે આપવો હમોએ પસંન કરી ગુણી ગ્રાહકોને અર્પણ કીધોછે, કે જે પુઠાપર નજરે આવેછે. નિરદોષ નારી કંઇક ગાવાને મસે વંજતર હાથમાં લઇ ધુનવર ઊભી છે. સાથે ઇશ્વરસ્તૂતીની ધુરપદ આપેલીછે. કોમળ કંઠે ગવાતો એવો નિરદોષ ગાયન સાંજ સવારના ગંભીર વખતે થોડું મન-ગમતું ન લાગે. આએ નિરદોષ ગાયન અને નાદર નારીના ચિત્ર સાથે આએ પુસ્તક શોખીલી આલમની સેવામાં મુકીએછ અને આશા રાખીએછ કે હમારા આગળ નિકળેલા પુસ્તકો વખતે જેવી આલમે કદર જાણીછે તેવી આએ પ્રસંગે પણ કદરશનાસી કરવા ભુલશે નહીં.

હિંદુસ્તાની રાગ.

રાગ એટલે સ્વરનો મેલાપ, અને રાગવિદ્યા એટલે સ્વરના મેલાપની વિદ્યા; યાને કાયદેસર માપથી અસરકારક અવાજ ગોઠવવાની વિદ્યા. રાગ માણસના ગલામાંથી તેમજ તરેહવાર વજંત્રમાંથી પણ ઉત્પન થાયછે, જેને ગલાઈ અને વજંત્રી રાગ કહેછે. રાગનો અભ્યાસ દુનિયાની સર્વે પ્રજાઓમાંછે અને બીજી વિદ્યાઓની પેઠે અસલ રાગવિદ્યાની શોધ કરનાર કયો પુરૂષ હતો તે કહેવાતું નથી. હિંદુસ્તાની રાગવિદ્યા પુરાણા જ-માનાની એક મહાસાગર જેવીછે. હિંદુઓ તેને બ્રહ્મા સરસ્વતી અને તેમના પુત્ર નારદથી નિકળેલી દેવતાઇ અને આકાશિ વિદ્યા માનેછે. હાલ પણ ભજન કિર્તન અને ભગ્તિમાં પણ રાગનો હિંદુઓ ઘણો ઉપયોગ કરેછે. અસલ હિંદુઓમાં રાગની દેવતાઇ વિદ્યા ગાનારાઓ ઇન્દરના ગવૈયાઓ કહેવાતા હતા, અને પહેલાં ભરતરૂષિએ રાગનો કાયદો બનાવી કહાડેલો કહેછે. એવું કહેછે કે એક વેળા ત્રણ કરોડ અને છત્રીસ લાખ હિંદુ સરોદ એટલે અવાજો હતા. કૃષ્ણના વખતમાં સોળસો રાગ હતા અને મથુરામાં તેની ગોપીઓ જુદા જુદા મુકરર વખતસર ગાતી હતી.

દખણના હિંદુઓના કહેવા મુજબ મહાદેવ કે જેની દેવતાઓ તાબેદારી અને પૂજા કરતા હતા, તેમાંના છ દેવ અને ત્રીસ પરી કે જેમાંની પાંચ પાંચ પરી દરેક દેવની મુકરર હતી; તેઓ હિંદુસ્તાનની છ ૠતુઓપર રાત દહાડાના બરોબર વખતેવખત એક મુકરર રાગથી મહાદેવની પૂજા કરતા હતા અને તેમાંથી ૬ રાગ અને ૩૦ રાગણીના નામ વખતસર ગાવાના ધોરણથી નિકળ્યા કે જે નીચે દર્શાવેલા છે.

હિંદુસ્તાની છ રાગ અને તેની પાંચ પાંચ રાગણીઓના નામ.

૧ લો ભેરવ.	૨ જો માલકોશ.	૩ જો હિંડોલ.
રાગણી—ભેરવી	રાગણી—ટોરી	રાગણી—રામકલી
,, બેરારી	,, ગોરી	,, દેશાખ
,, મધમાધ	,, ગુણકલી	,, લલત
,, શિંધવી	,, ખંબાવતી	,, બિલાવલ
,, બંગાલ	,, કોકબ	,, પટમંજરી
૪ થો દીપક	**૫ મો શ્રીરાગ.**	**૬ ઠો મેઘ**
રાગણી—દેશી	રાગણી—માલવા	રાગણી—ટંક
,, કમોદ	,, માહાડવી	,, મહલાર
,, નટ	,, ધનાસરી	,, ગુજરી
,, કિદારો	,, વસંત	,, ભોપાળી
,, કાહાનરો	,, આશાવરી	,, દેશકાર.

વળી એ એકએક રાગના આઠ આઠ પુત્ર અને તેઓની આઠ આઠ પ્રીયાઓ છે જેને ભારજા કહેછે. એ અસલ ગોઠવણના રાગને મારગ કહેછે અને તેપરથી બનેલા નવા રાગને દેશી કહેછે. હિંદુસ્તાની રાગવિદ્યાનો કાંટો એવોછે કે તેપરથી રાગ જાણનારા જોઇએ તેટલા નવા રાગો યૂરોપના મ્યુઝિક કમપોઝરની પેઠે નવા બનાવી તેને પોતાને મનગમતા નવા નામ આપી શકે.

હિંદુસ્તાનના કેટલાએક ભાગોમાં મુસલમિનોનો રાજ્ય થવા પછે પરદેશી ગાયનકરોથી અસલ હિંદુસ્તાની રાગના સુરમાં ફેરબદલ થવાથી હિંદુસ્તાની રાગની અસલ સ્થિતી ઘણાએક ગાયનોમાં બદલાઇને હાલ કાંઇક મિશ્ર સ્થિતી થયલી છે; તોપણ હાલના સમ્યને ઘણી અનુસરતી છે.

હિંદુઓનો રાગને તેની મુકરર રૂતુપર ગાવાનો અને તેજ રાગના પુત્રોને તેની રૂતુપર દીવસના જુદેજુદે ચોક્કસ વખતે ગાવાનો અસલ ધોરણ હાલમાં સચવાયલો નથી, પણ કોઇબી રૂતુમાં કોઇબી રાગ અથવા રાગણીને હાલ કેટલાક રાગ જાણુનારાઓ માતરે દીવસના કલાકોપર ધોરણ રાખી ગાયછે; કે જેની એક કવિતા નીચેછે.

રાગના વખતની કવિતા.

પીછલે પહરકે સમે ભેરન રાગ બખાન,
માલકોશ તબલગ ગાઇએ જબલગ નિકલે ભાન.
એક પહર દિન ચડે કહો રાગ હિંડોળ,
ઠીક દો પહરકે સમે દીપકકે સુર બોલ.
શ્રીરાગ ઓર રાગની જબલગ દિન અથ્યાન,
મેઘ રાગ તબહી ભલો જબહી મેઘ બરસાન.

ખ્યાલ સોરઠ.

સાહેબાજી તારી આંખરીયાં છે કામનગારી,
મોહીરે તારી લટક ચાલપર, બરતાનેકી નારી—સાહેબાજી
સોનાભી વારૂં તુમપે મોતીભી વારૂં,
ઔર જીયા કરૂં બલહારી—સાહેબાજી

ઠુમરી.

સાંવરી નાર, કૈસી દાગ દેગઈ—સાંવરી નારૈ
સાંવરી નાર રસ ભરે નએના,
ચીતવનમેં કછુ કહે ગઇ—સાંવરી નાર

ઠુમરી કાલીંગડા.

કોઇ કછુ કહોરે મન લાગારે,
મનભી લાગા વારી દીલભી લાગા—કોઇ કછુ
શાહ હુસેન ફકીર અલ્લાહકે,
તન ગોધડી મન ધાગારે—કોઇ કછુ

ખ્યાલ ભૈરવી.

અરે મન કાહેકો સોચ કરે—અરે મન
સોચ કરે કછુ બન નહીં આવે,
ધીરજ કયું ન ધરે—અરે મન

ઠુમરી.

પીયાકી નગરીયાં કીતી દુર, બતાદો લોગો—પીયાકી
ચલત ચલત મોરી કમર લચકાઇરે,
પાઊમેં લગ ગઇ ધુડ,
મોરે પીયાકી નગરીયા કીતી દુર—બતાદો

ખ્યાલ ટપ્પો.

મૌલા યા જગમેં શરમ રખ મેરી—મૌલા યા
બીના પાક પરવરદીગાર, કોન રાખે પત મેરી,
મૌલા યા જગમેં શરમ રખ મેરી—મૌલા યા

ઠુમરી.

અરે હો મએં ભુલી લોકો ભલારે મએં ભુલી લોકો
પીઆકી નગરીયાં દ બતાવો લોકો—અરે હો
એકતો અંધેરી રાતી સંગ નહીં સાથી,
મએં બીરહાકી માતી લોકો—અરે હો

ઠુમરી.

અંબુઆકી છૈયાંરે, ઠઠોલીયાં ના કરોરે—અંબુઆકી
છોટે છોટે લીંબુ વારીવે, અજબ રસીલેરે,
અબલગ તરસે મોરા જીયરા—ઠઠોલીયાં ના કરોરે

ઠુમરી ભૈરવી.

મેરા જીયા ગભરાવે તોરે લીએ,
ના જાનુ સૈયાંને જાદુ કીયા—મેરા જીયા
એક અંધેરી પથર જલ પાનીરે,
કંકર માર ઇશારા કીયા,
ના જાનુ સૈયાંને જાદુ કીયા—મેરા જીયા

ઠુમરી.

મેંદી આઇરે મોલાદ વાસ્તે—મેંદી
રાજાદી ખાતર બાગ બનાયા,
ફુલ પાયા મોલાદ વાસ્તે—હો મેંદી

ઠુમરી.

મત જાઓ સાગર પાની, બીતી જાએ જવાની—હો મત
હાં હાં કરત તોરી પઇઆં પડત હુંરે,
બીતી જાએ જવાની—હો મત

ઠુમરી.

હો પનગટવા હરકો જાએ,
કએસે ભરૂં પનીઆરે ગુઇઆં—પનગટવા
સરપે ગડા ગડેપર જાલીરે,
કએસે ભરૂં મોરી રેમા ગુઇઆં—પનગટવા

ઠુમરી.

જો દીનસે મીલીએ શામ શામ,
જા કહીઓ હમારી રામ રામ—જા કહીઓ
નનંદ પીયા કહો જોબન ઊમંગો જાએ,
કએસે મેં રાખુ થામ થામ—જા કહીઓ

ઠુમરી.

નજર લાગીરે મોહોકો રામ,
કીન બએરીને મોપે જાદુઆ કીનાં—નજર
સાસ મેરી જુઠી, નનંદ મોરી બએરનરે,
છોટાસા દેવરીયા કરત ગુમાન—નજર

ઠુમરી.

એસી પ્રીત કહાંસે લગાઇ બાલમાં,
પ્રીત કરી પર રીત ન જાની—એસી પ્રીત
દોસ્તી કરકે કદર ન જાની,
એસા દાગ કહાંસે લગાયા બાલમાં—એસી પ્રીત

ઠુમરી ભૈરવી.

દોનું દસ્તોંમેં મહેંદી લગાદે પરી,
અંખિઆં તુમારી હુએં જાદુભરી—દોનું દસ્તોંમેં
જાલીકી કુડતી કટારીકી અંગીયાં,
તેરે સરપર દુપટ્ટા જરીદા પરી—દોનું દસ્તોંમેં

ઠુમરી.

નીત દરપે તેરે આના ફીર ફીરકે ચલે જાના,
ઇતનાભી તુને હમકો ન અપના કર પેછાના,
નીત દરપે તેરે આના—ફીર ફીરકે
તું લૈલીતો મએં મજનુ તું શીરીંતો મએં ફરહાદ,
તું ગુલ હુએ તો મએં બુલબુલ તું શમ્આ તો મએં પરવાના
નીત દરપે તેરે આના—ફીર ફીરકે

ઠુમરી.

સૈયાંને મોરે પતીયાં ક્યું ન પઠાઈ—સૈયાંને
ઊડ જારે કાગા લેજા પતીયાં,
કીન સોખનને બીરમાઇ—સૈયાંને

ખ્યાલ કાહાનડો.

ગુંગટકે પટ ખોલરી તોહે રામ મીલેંગે—ગુંગટકે
ગટ ગટમેં બસે રામ રમઇઆ,
ગટકે બચન મત બોલરી—તોહે રામ મીલેંગે—ગુંગટકે
કહેત કબીરા સુન ભાઈ સાધુ,
આસનસે મત દોલરી—તોહે રામ મીલેંગે—ગુંગટકે.

ઠુમરી ભૈરવી.

જગાકે જોબન લુટારે—હો જગાકે જોબન લુટા
ઇત ગોકુલ ઉત મથુરા નગરી,
બીચ મીલે શામ મોરારે—હો જગાકે

ઠુમરી કાલીંગડો.

બદલ ગએ નએનારે, છીનત નાહીં—બદલ
શેર—કાગલ હોયતો વાંચીએરી, કરમ ન બાંચ્યો જાએ,
કુંવા હોતો તાગલું, સમુદ્ર તાગો ન જાએ—બદલ
ખેતી હોતો ખેડલું, ડુંગર ખેડો ન જાએ,
પર સૈયાંકી પ્રીત બુરી, ભોર ભએ ઉઠ જાએ—બદલ

ઠુમરી ભેરવી.

ભમર મોસે અલગો રઇઓરે—હો ભમર
મેં સોઇથી અપને મહેલમેં,
સાસ નનંદ ઘે ગાલી—ભમર મોસે

ઠુમરી.

સખીયા કીતી તરી કરૂં મન ધરણી,
ધરણી ધરણી ધરણી—રા૧ કીતી તરી કરૂં
અરજ કરત મીં પૈયાં પડત મીં,
મસ્તક ઠેવું તુમચે ચરણી—રા૧ કીતી તરી કરૂં

ઠુમરી.

ગુંદ લાવોરે માલનીઆં—
બેગી અરવા તોરે સીગરવા—ગુંદ લાવોરે
હંસ હંસ પીયાકુ મનાઊં ગાઊં, મંગલ ચાર બધાઊં
નીત ઊઠ કરો કાજ, ઊઠ કરો કાજ—ગુંદ લાવોરે

ઠુમરી ભૈરવ.

મેં ભરોસે અપને શામકે,—મેં વારી જાઊં ઊસ નામકે
ઇત ગોકુલ ઊત મથુરા નગરી,
બીચ મીલે ગત શામકે—મેં વારી જાઊં

ટપ્પો ભૈરવી.

હો લૈલી લૈલી કરત ફરે મજનુવે—હો લૈલી।
આપહી શીશા આપહી પ્યાલારે,
આપહી સાકી હો રહા મજનુવે—હો લૈલી।

ઠુમરી.

હમારી નવલીયાં બડી મજેદાર—હો હમારી।
હમારે સંગકે સબ પાર ઉતર ગએરે,
મેં જો રહી સો રહી—હમારી

ઠુમરી બેહાગ.

ગરજ બીન કોઇ નહીં જાગે—ગરજ બીન
પહેલે પહોરે સબ કોઇ જાગે, દુજે પહોરે ભોગી
તીજે પહોરે તસકર જાગે, ચોથે પહોરે જોગી—ગરજ

ઠુમરી ખમ્માચ.

૧૬૪૩

બૈયાંતો મરૌર ડારી,
ઐસોરે બેદરદી સૈયાં—બૈયાંતો
ના મચ્ચેં ભોલી સૈયાં ના મચ્ચેં આલી,
બરજોરી ચુરીઆં સબ ફોડ ડારી,
બલા સબ ફોડ ડારી—ઐસોતો

ટપ્પો.

યાર સાંવરીયા તુ મેરા જાની,
મેરા જાની મેરા જાની મેરા જાની—યાર
તેરેરે કારન જીમેં બેકલ રહેંદી,
કભુતો દરસ બતા જા જાની—યાર

ખ્યાલ ટપ્પો.

બલમારે મોહે સાડી રંગા દીજોરે—બલમારે
સાડીતો રંગા દીજો નાફરમાની
ઔર રંગા દીજો ગુલનારી કીનારી—બલમારે

ખ્યાલ કાલીંગડો.

તેરે ગોરે મુખકી બાત ગોરીયાં નીકી લગત હય્યે—તેરે
ચંદ સરીખો તેરો મુખડો બીરાજે,
ઉજલી બતીસી ગોરા ગાલ ગોરીયાં નીકી લગત હય્યે-તેરે

ઠુમરી.

હો જાઓ જાઓ નહીં બોલોરે,
દેખી તેહારી પ્રીત સૈયાં—જાઓ જાઓ
કબકી મેં ઉભો ઠારી અરજ કરૂં છું રે,
ઈતની અરજ મોરી માંન—હો જાઓ જાઓ

ઠુમરી.

હો હમારો મન કાહે લીનો યાર,
પ્રીત કરી કછુ ઔર બીસરાયો—મન કાહે લીનો યાર
પ્રીત કરી કછુ રીત ન જાનીરે,
મન માને સો કીની—હમારો મન કાહે લીનો યાર

ઠુમરી.

મોપે સીતમવા કર ગયો રામ,
મોપે જુલમવા કર ગયો રામ—મોપે
સયાંને લાઈ ચુનડીયાં,
પીયાને લાએ કંગનવા—મોપે

ઠુમરી.

હો લટપટીયો હમારો યાર,
તુજ બીન સબ બેકાર—લટપટીયો હમારો
સરપર તોરે ગુલાબી છેડા,
પેચ જરીદાર દુપટા બુટેદાર—લટપટીયો હમારો

દાદરો.

ના લીખ ભેજું પતીયાવનકી, પતીયાવનકી—ના
ચાર મહીના ગરમી પડત હએરે
જબ સુધ આવે મોહેકો ગરવા લગનકી—ના
ચાર મહીના પાની પડત હએરે
જબ સુધ આવે મોહેકો હિંડોલા જુલનકી—ના
ચાર મહીના થંડ લગત હએરે
જબ સુધ આવે મોહેકો મન મોહનકી—ના
પતીયાં લીખુંતો મોરી છતીયાં ફટત હએરે
આંસુઆં બહત જૈસી નદીયાં સાવનકી—ના

ઠુમરી જીલ્લો.

હો કનૈયા જરા બનસી બજા જારે,
ઠાડ જમુનાકે તીર—કનૈયા જરા બનસી
બનસી બજાઇ મોરી સુધ બીસરાઇરે,
કનૈયા જરા ફીરકે સુના જારે—ઠાડ જમુનાકે તીર

ખ્યાલ પરજ.

સુન પાયલ મોરી બાજે
મએં કએસે આઊં તોરે પાસ—સુન પાયલ
હમ તુમારે તુમ હમારે સૈયાં
નાતા જોડા ઘટમેં પરાન
સાસ નંનદ જેઠાનીયાં જાગે
દુજે હાથ બેહરીકે પાસ—સુન પાયલ

ખ્યાલ સોહેની.

તેં મારો સરદાર બનરા,
બાજુબંદ મોહનદા દુલહરા—તેં મારો
જગમગ જોત જરાવદા ઘેણાં,
સર મોતીયોંદા સેહરા બનરા
બનડી લે ઘર આયોરે બનરા—તેં મારો

ખ્યાલ મહલાર.

આજ કહીં ધુમસે બરસે પાની, પાનીરે
ગુમાનરા પરદેશ ન જાના—આજ કહીં
ડગમગ ઝાલરા પલપલ પાની, પાનીરે
ગુમાનરા પરદેશ ન જાના—આજ કહીં

ખ્યાલ મહલાર.

મન મહેર ન આઇ પીયા એક ઘડી,
હો મએં ભીજું કાંપુ થારે દોઆરે ખડી—મન મહેર
મએં જો ભીજું અપને કુલકી લાજસું,
ભલેરે ભલે થારી ગરજ સરી—મન મહેર

કાહારવો.

મોતીકે હલકે બીચરે, મોરે સાંઇકા બંગલા,
મેરે સાંઇકા બંગલા સાંઈકા બંગલા—મોરે
રાજાકે છોકરેને બાગ લગાયા
દેખન આએ અમીરરે—મોરા

ઠુમરી.

હો દઇ મારે તુરકવાને ગેર લઇ,
ગેર લઇ ગેર લઈ ગેર લઇ રે—દઇ મારે
આપહી સોવે મોહિકો જગાવેરે,
મોરી લાખ રૂપીઆંદી નીંદ ખોઇરે—દઈ મારે

ઠુમરી જીલ્લો.

હો બમનારે તુ સગન બીચાર,
કબ પીઉ આવે મોરે દ્વાર—હો બમનારે
આવે મોરે બમના બેઠો મોરે અંગના,
દઊંગી ગજ્ઞનકો હારરે—હો બમનારે

ઠુમરી જીલ્લો.

મોસે સાચી કહેદો નાહીંતો બાલમા,
અબહી મંગાએ વીખ ખાએ મરૂંગી—મોસે સાચી
અબહી મંગાએ નઓ રંગ નઓ રંગ,
કોન સોતનીઆંસે લાગો વાંકો સંગ ;
બીધ બીધ સબહી સુનાએ—મોસે સાચી

ઠુમરી જીલ્લો

મન ધીર ધરન હો દીન ગીનગીન
કૃપા નીધાન દેઓ દરસન
નાહીં જાન પ્રાન હમરો તુમ બીન—મન ધીર
કાઊકી એક ન માનુ લાખ કહે કોઇ ગીન ગીન
બીન પીયા સુનંરી સખીરી
કલ ન પડત મોહે ઘડી પલછન—મન ધીર

ઠુમરી જીલ્લો કાફી.

આજ ઘન બુધન બરસેરે,
રૂત આઇ બરસાકી રૂમ ઝુમ—ઘન બુધન
ગરજ ગરજ બાદલ બુધન બરસે,
આજ પીયાં બીન મન તરસેરે—આજ ઘન બુધન

ઠુમરી જમ્માઝ.

નઝર આ ગયો બાલમ તોરે અંગના,
તોરે અંગના સૈયાં તોરે અંગના—નઝર આ
બૈદ બુલાવે નાડી દીખલાવે,
નાછીઓ નાછીઓ બાલા જોબના—નઝર આ
બાગ બનાવત બંગલાએ છાવત,
પાની છીડકાવે સૈયાં મોરે અંગના—નઝર આ
સોનેકી સુરાહી મોરી રૂપેરી કંગના,
તોરા લાખ રૂપૈયા મોરા બાલાજોબના—નઝર આ

કાહારવો.

બાલાજીઓ રી બાલાજીઓ—બાલાજીઓ
ગડા પટક ધે તાલમેંરે પનહારીરે, મ્રગ નૈનીરે
પતલી કમર લંબે લંબે બાલ—બાલાજીઓ

દાદરો.

સૈયાં મીલનેકી રેન, હમારી ગુઇઆં—સૈયાં
સૈયાં ચલે પરદેશ કછુ કહે ન ગએરે
ખોટા રૂપૈયા હાથમેં દીલાશા દે ન ગએરે—સૈયાં

ગઝલે અસીર.

ફસ ગએ ખત્તે ઝકનકી ચાહમેં,
ગોતે ખાએ આબે ઝેરે કાહમેં.
કયા કરમ હુએ એક હએં અછે બુરે,
આપકી સરકારે આલીજાહમેં.
સાથ હએં આશક હઝારો નંગે સર,
આતે હએં કીસકે અલમ દરગાહમેં.
અહેલે હકભી હએં યહાં પસતો બુલંદ,
ચરખપર ઈસા હએં યુસુફ ચાહમેં.
અએ ફલક દે કબ્ર તુ હમકો બડી,
ઊમ્ર ગુઝરી ખાનએ કોતાહમેં.
મેહેરબાં હમપર હુવા વો બુત "અસીર"
શુક્ર હએ અલ્લાહકી દરગાહમેં.

ઠુમરી જીલ્લો.

હો જીયરા લગાએ લીઓ જાત—સૈયાં મોરારે
હમારે તલાવમેં જીની મછલીઆં,
બનશી લગાએ લીઓ જાત—સૈયાં મોરારે

ઠુમરી બેહાગ ગારા.

રેમા મોરીરે ઘાગરીયાં ફાડીરે,
દેખો દેખોરે તુરકવાને બલજોરી કીની—રેમા મોરીરે
મએં જલ જમના ભરન જાતીથી
બીચ ડગર મોસે કીની રાડ
છોડો છોડો ના શામ નાતો દુંગી ગાલી
એસી મોપે કીની બલજોરી ઠઠોરી—રેમા મોરીરે

ઠુમરી જીલ્લો.

બતાદે સખી કોન ગલી ગયો શામ
કોન ગલી ગયો શામ—બતાદે સખી
ગોકુલ ઢુંડી બ્રીંદ્રાબન ઢુંડી
ઢુંડ ફીરી ત્યારે ધામ—બતાદે સખી

ઠુમરી ખમ્માચ.

તોરે કાને પડી મોતીઓંદી લડી,
મોતીઓંદી લડી મોતીઓંદી લડી—તોરે કાને
રતન જડાવના ગેનાભી સોઇએ,
હીરા મોતી લાલ જડીઓંદી લડી—તોરે કાને

ઠુમરી જીલ્લો.

પીયા પ્યારે ઇતિની અરજ મોરી માન,
તોરે દરસનકે અરમાન જાન—પ્યારે ઇતિની
દૈયાં કીસાન પીયા એક સાચી કહત હે,
મતકર માન ગુમાન—પ્યારે ઇતિની

ઠુમરી જીલ્લો.

એક ચતુર નાર કરકે સીંગાર
ડારી અપને દ્વાર પીયા નીકસ બહાર
એક પલક માર હંસ મન હરલીનો—એક
એક ચંદ્ર બદન ચંદાસી કરન
એસો નંનંદ પીયા નેક નઝર
પનીયા ભરત મેરો મન હરલીનો—એક

ઠુમરી.

બજાઈરે નદીઆં કીનારે કાના બાંસલી—બજાઈરે
હર હર બાંસકી બનીરે મોરલીયાંરે
લગ ગઈ જીયામે મોરે ફાંસરે—બજાઈરે

ઠુમરી.

હો ગુઈયાં કૈસે ભેજું પાર, પાપી કીધર ગુમાન—હો
એકતો અંધેરી રાત કાલીલ, દુજી સુની સેજા નાગન
તીજો મેરા બાલા જોબન, કૈસી રેન જાત—હો

ઠુમરી જીલ્લો.

કીન બહેરીને મોરો જીયા જલાએ ડારારે—કીન
ના મેં બોલીરે ના મેં ચાલીરે
છોટાસા દેવરીયાને હંસાએ ડારીરે—કીન.

ખ્યાલ ગોરી.

પ્યારે બનરેમેંભી માલન હુઇ આવે—પ્યારે બનરેમેં
શક્કર બાંટું વારીવે, પીર મનાંઊં મેરા મીઆં
ભુલા સાજન પાઊં આવે—પ્યારે બનરેમેં

ઠુમરી.

એરી સખીરી નાહીં પડે મોહેકો ચેન—ચેનરી નાહીં
પડું મેં પૈયાંરે-ડારૂં ગલે બૈયાંરે
અબ બારબાર સમજાઊ—સખીરી નાહીં

ખ્યાલ આશાવરી.

કોન ખબરીયાં લેરે મોરી
બીના પાક પરવરદીગાર—કોન
જીત દેખું ઊત તુહીં દીસંદા
જો રજા રબ તેરીરે—કોન

ખ્યાલ અડાંના.

ના જારે મોરે સામી સેજ બેરાની—ના જારે
થોડેરે દીનનકી મએં બાલીરે બોહરીયાં
છલક ગયો જએસે મોતીઅન પાની
સેજ બેરાની—ના જારે

ખ્યાલ ગોરી.

મએંતો દઊંગી ગાલીરે સાંવરીઆ
ઘાઘરીયાં મત ફાડોરે સાંવરીઆ—મએંતો દઊંગી
ઘાઘર ફાડી મેરી બૈયાં મરોરી,
મેરી મોતીચોંકી લડ તોડીરે સાંવરીઆ—મએંતો દઊંગી

ઠુમરી જીંજોટી.

મોરો અચલ મારે પ્રાન લીઓ,
સુધ ભુલ ગઈ બાવરીઆંરે—મોરો
કયારી કમાન જોબન લચકે,
ગોલ ગોલ મ્રગ નૈના રસીલે,
દરસનકો જીયા ચાહત હમરો,
અખતરકા મીલના કઠન ભયોરી—મોરો

ધ્રુપદ ધનાસરી.

મેરે મહેબુબકી સુરત મેરે મનમાની
જેસે મીલત રંગપાની—મેરે મહેબુબકી
જદ મહેબુબ મય ાકી મોપે,
રૂમ રૂમ અલસાની—મેરે મહેબુબકી

ખ્યાલ સોહેની.

બાર બાર મોહે આન જગાવે,
બાંસરી બજાવે ગાવે છેલ કનૈયા—બાર બાર
ઇત ડર હુએ મોહે સાસ નનંદકો
દુજા નગરકે લોગ ચવૈયા—બાર બાર

ખ્યાલ પરજ.

પાલના જુલાઊં મએંતો પાલના જુલાઊં
બાલ કનૈયેકા, રેન રૂસેયેકા—પાલના જુલાઊં
જારે બોહરીયા પાલના ઘર લા
રેસમી ડોર લગાઊં—પાલના જુલાઊં

ઠુમરી જીલ્લો.

છાંડ દીયા ગોકુલકા જાના
શ્રી કિશન મોગરી ગોકુલકે કાના—છાંડ
તાલ મ્રધંગ જાંજ દફ બાજે,
બનશીકા બજાના છાંડ દીયા;
જબસે છોડી મથુરા નગરી—હો છાંડ

ઠુમરી ઝીલ્લો.

નીંદયાં ગુમાય ડારી રામ—હો નીંદયાં
સોતીથી મએ અપને મહેલમેંરે
મોહાકો સતાએ દીની રામ—હો નીંદયાં

ખ્યાલ મહલાર.

હેરી જુક આયો બાદલ કારોરે—હેરી જુક
નીસ અંધીઆરી ડારી ગન ગરજત હએ
હજુ ન આયો નંદકો પ્યારોરે—જુક આયો

ખ્યાલ મહલાર.

તોરે ચલ ભગવા આબાદાન મોહેજાન સુજાન
કમરીએ કહાંન ગુન ન ધ્યાન હુ તનમન ધન વારૂ—તોરે
મગન ગાઠી ચોક પુગાઠી કબ ઘર આવે પીયા મોરા
પલકનસે મગ જારૂં—તોરે

ઠુમરી.

ઊમર સારી સપનેમે ખોઇ,
યાં અપના નહીં કોઇ—ઊમર સારી
સુનીયોરે મોરી સઘલી સહેલીયાં,
ચોંક પડી તબ રોઇ—ઊમર સારી

ખ્યાલ.

પીયા પરદેશી પ્યારા, કોઇ આન મીલાવે—પીયા
જો કોઇ પીયાકી ખબર સુનાવે,
તાપર તનમન વારાવે—પીયા

ઠુમરી.

પીઊકે ચીત્ર બિન મીતમ પ્યારે
મન બેરાગી મોરારે—સૈયાં
અંબુઆકી ડાળપે કોહેલીયાં બોલે
બનમેં બોલે મોરલારે
નદી કીનારે સારસ બોલે
મએં જાનુ પીઆ મોરારે—સૈયાં
અપને પીયાપે તન મન વારૂં
જો વારૂંસો થોડારે
આવોરે પીયરવા ગલેરે લગાલું
જગમેં જીના થોડારે—સૈયાં
ડગ મગ ચાલ તોરી છાંડદે ગોરીયાં
પાસ બસે જીયા મોરારે
સબકે રદેમેં શામ બસત હએ
કોઇ સાંવરા કોઇ ગોરારે—સૈયાં

ઠુમરી કાહારવો.

મેરા રામબાણ જોગી કહાં ગયોરે
કહાં ગયો કહાં ગયો કહાં ગયોરે,
મેરા યાર બન જોગી કહાં ગયોરે—મેરો.

ઠુમરી ભૈરવી.

એસે નાદાનકી દોસ્તી કયા,
કબુ હોતે ખુશી કબુ હોતે ખફા—એસે નાદાનકી
અસા મએં જાનતી પ્રીત ન કરતી,
છોટાસા જીયરા લેતી બચા—એસે નાદાનકી

ઠુમરી ખમ્માચ.

મોસે સૈયાં કરે ચતુરાઈ રે,
ચતુરાઇ નીતુરાઇ તોરી કુમલ્લ કલાઇ—મોસે
જાઓજી નીજામ પીઆ ઠઠ જમુનાપે ઠારો,
સબ નીરખત કૈસી બનસી બજાઇ—મોસે

ઠુમરી જીલ્લો.

બતાયે મેરા જોગીઆ કીનેરે બીરમાયો,
ઊંગલીપે જોગ રમાયો, રમાયો—મેરા જોગીઆ
અંગ ભમુત ગલે મ્રગછાલા,
રંજરંગ ઘરઘર અલખ જગાયો ;
ઢુંઢ ફીરે નહીં પાયોરે સો પાયો—મેરા જોગીયા

ખ્યાલ ભૈરવી.

તુ ધીર ધર રે માનો યાર,
સાંઈ બડો કીરતાર—તુ ધીર ધરરે
જાનકુભી દેત અંજાનકુભી દેત,
કયા બડી સરકાર—તુ ધીર ધરરે

ખ્યાલ મહલ્લાર.

બરખા રૂત આઈ માઇ પીઊ નહીં આએ
પવન ચલત ડર પાવને સુમ સનનન
નનનન પવન બદરીયાં લાઇ—બરખા રૂત
ઝનન ઝનન ઝીંગરવા બોલે, મનન મનન મન લરજે
તાપર મોહન તાન લેહેત તનનન
નનનન પવન બદરીયાં લાઇ—બરખા રૂત

ઠુમરી મલ્હાર.

આજ મેં કામ ન બન બન આવે—આજ,
ચતુરનાર એક માંગ સવારી,
મધ મધ પરેમ જગાવે—આજ મેં
સાંવરો કનૈયા તાનત નાડી,
ભોરહી આન જગાવે, બીંદ્રાબનકી કુંજ ગલનમેં
નારદી બીન બજાવે—આજ મેં

ઠુમરી દેશ.

સુનો તુમ યાર પરદેશી બચન કૈસે નીભાવોગે—સુનો
નદીયાં ઝોરસે બહેતી, કવૈયા સુજ ના પડતી
પુકારૂં અપની હીંમતકુ, લગાદે પાર મોરી દૈયા—સુનો
બાળપન ખેલમે ખોયા, જવાની નીંદભર સોયા,
બુડાપા દેખકર રોયા, નબીજી આસરા તોરા—સુનો

ઠુમરી ખમ્માચ.

મગ ચલત કાન ઘર અટકી,
બીનમે દુધ બેચન જાત બીંદ્રાબન,
જટક છીન મટકી પટકી—મગ ચલત
અનત ગામકી નવલ ગુજરીયાં,
તુતો હુએ નટ વટ અપની હટકી—મગ ચલત

ટપ્પો.

ઇતના ન કીજીએ અરમાન-જાની
દીલ બીચ સોચ સમજે ગુરૂ ગ્યાની નીધાની—ઇતના!
હોરી દુનીયા બીચરે આલમ,
હુઆ બદનામી નીધાની—ઇતના

ખ્યાલ દેશ.

મારૂજી ચાંદની રાત,
સેજરીયાં કીયું ન ચાલો—મારૂજી
ઊભી ઉભી મ્રગનૈની અરજ કરે હે,
લાગે જીઅરા ગોરે ગોરે મારે,
ચાંદની રાત ચીટક રહેતા રે,
ભોર ભહી ઘર આવ—મારૂજી

ઠુમરી.

લાગી સાંવરીઆસે પરીત હો મોરી ગુઇઆંરે—લાગી
જીસ દીન લાગી વારી ઊસ દીન જાની વે,
મેરે મીઆંને જાની પરદેશી હો મોરી ગુઇઆંરે—લાગી

ધ્રુરપદ ખમ્માચ.

એસોરે હઠીલો કાન માઈ મોરો બલજોર—એસોરે
જમુનાકે નીર તીર ધેંઢ ચરાવે,
ચરન કમલ ચીત લાગો—એસોરે
રંગ રંગીલો પ્યારો મુખસે,
મોરલી બજાવે પ્યારો—એસોરે

ઠુમરી.

મોહે નકી લગે સુરત તેહારી,
મન લે ગયો મુરખ અનાડી—મોહે નકી
તુમતો મોહનવા અપની ગરજકે,
ખોરહાને દઇ મારી—મોહે નકી

ખ્યાલ માલકોશ.

પીર ન જાની પીઆરવા, દેખી તોહારી ઊનકી રીત—પીર
હમસે અબદ બદઅનત બીલમ રહે,
કોન ગાઊંકી રીત—પીર ન જાની પીઆરવા,

ખ્યાલ એમન.

પલકનસે મગ જારૂં રે મા,
જો ઘર આવે પીયા મોરા—પલકનસે
ગરહું લગાઊં તપત બુજાઊં,
તનમન ધન સબ વારૂં રે મા—પલકનસે

ખ્યાલ ગોરી.

પીયા બીન મોહે કછુ ન સોહાવે—પીયા
ઘડી ઘડી પલછન કલ ન પડત હએ,
નેનન નીર ભર આયા વે—પીયા

ખ્યાલ ગોરી.

પીઆ મોરે ગએ હજુહુ ન આએ—પીયા
બીરહેકી માતી મએં ભહી હું બાવરી,
નીસ દીન કછુ ના સોહાવે—પીયા.

ખ્યાલ ગોરી.

આજ ઘર આયા પ્રીતમ પ્યારા—આજ
સબ સખીયન મીલ મંગલ ગાએ,
મોતીયન થાલ ભરાએ—આજ

તીલાનો મહલાર.

ઉમડ ધુમંડ ધન લરજે—ઉમડ ધુમંડ ધન લરજે
ધન નન સુખ સંગ માલુ ચમકે બીજલીયાં
પવન ચલત હુએ સન નન નન નન—ઉમડ ધુમંડ
ગાવત ગુલાબ અલાપ તન નન,
બાજત મીરદંગ બરન સુભ ધન નન, તાપર મોર,
કોયલોયાં બોલે જીંગરવા ઝન નન નન—ઉમડ ધુમંડ

ખ્યાલ મહલાર.

બાર બાર મોહે શ્યાન સતાવો,
બનસી બજાવે મોરા સુગન કનૈયા—બાર બાર
એકતો બઐરન મોરી સાસુ નનંદીયાં,
દુજો નગરકો લોગ ચવૈયા—બાર બાર

ઠુમરી.

કાહેપર પહેનુ છકેલ રંગ ગજરા,
છકેલ રંગ ગજરા છકેલ રંગ ગજરા—કાહેપર
સાસ મેરી રાની સસુર મેરા રાજા,
મઐં અલબેલી. સૈયાં મેરા હીજડા—કાહેપર

ઠુમરી ભેરવી.

દુખ પુછોતો હમરા કોઇ નહીં,
રાત પીયા સંગ સોઇ નહીં—દુખ પુછોતો
ચુન ચુન કલીયાં સેજ બીછાઇ,
સેજકા સાથી કોઈ નહીં—રાત પીયા સંગ

ઠુમરી જીંજોટી.

નીર દઇસે પ્રીત કરો ના દઈ
ઘર જાઓજી લાલા જો ભઇ સો ભઈ—નીર દઈ
નેહા લગાવે નહી નૈનનમેં,
કછુ લાજ શરમ જો ગઇ સો ગઈ—નીર દઇ

ઠુમરી દેશ.

તુ મતવારો રે—હમસે ન બોલે સાંવરીઆ
હાથ મોહન અટકી નહીં માનત
આતપર જાતહી કહાવે
ગલીયનમેં હમેં રોકે કહાન તુ મોરા—તુ મતવારો રે.

ખ્યાલ ગોરી.

ચલ જારે બીદેસી જાનીરે—ચલ જારે
કંકર કુવા ઠંડારે પાની
પીજા બીદેસી જાનીરે—ચલ જારે

ખ્યાલ ગોરી.

આજ ઘર આયા મેરા પ્યારા—આજ ઘર
ચોક પુરાઊં મંગલ ગાઊં,
ઔર ગુથાઊં ફુલ ગજરા—આજ ઘર

ખ્યાલ ગોરી.

છોડ દે કાના અબ સાંજ ભઇ—છોડ દે કાના
સંગકી સખી સબ દુર નીકસ ગઈ,
અબ ક્યું કર બેચું યે દહી—છોડ દે કાના

ઠુમરી.

માહારાજાને પતંગવા ઉડાયોરે—માહારાજાને
લાલ પતંગવા વારી, ઝરકી કીનારી,
એસા પતંગ કભુ ન પાયો—માહારાજાને

ખ્યાલ ગોરી.

દીલબર મેરા તુ પંછી શીઆના—દીલબર
સગલી રેન મોહે તલપત બીતી,
બોર ભએ ઘર આના—દીલબર

ખ્યાલ ગોરી.

ભલા સાંવરેને જાદુ ડાલા—ભલા સાંવરેને
જાદુભી ડાલા વારી ટોનાભી કીનો,
બલજોરી કર દીલ લીનો—અછા સાંવરેને

ખ્યાલ ગોરી.

પીયા મોસું કરત રસીલી બાત—પીયા મોસું
બહોત દીનન પીછુ પીયા ઘર આઇલો,
આજ સોહાગકી રાત—પીયા મોસું

ખ્યાલ ગોરી.

પ્યારી તોરી અગીયાંમેં ફુલોંદી બાસ—પ્યારી
ચંપા ચંબેલી વારીવે ઔર ગુલાબ,
ભંવર આવે તોરે પાસ—પ્યારી

ખ્યાલ ગોરી.

ઊડજા પંખેરૂ દીન રહે ગયા થોડા—ઊડજા
સાંજ ભઈ દીન આથમ લાગા,
પંછી કરે રે બસેરા—ઊડજા
સાંજ ભઇ અબ કરલે બસેરા,
ના ઘર તેરા નાહીં મેરા—ઊડજા

ઠુમરી ભૈરવી.

ગોંઢેકી ટોપી ઔર ગલીચોંકા ફેરા, તુમ ખાયા કરો
યું આરોંસે દીલ ન લગાયા કરો—ગોંઢેકી ટોપી
હમારા ટોટા તુમારી મેના,
ઝરા ટોટેસે મેના લડાયા કરો—ગોંઢેકી ટોપી

ખ્યાલ ગોરી.

પ્યારી તોરી નગરોમેં ભોલા જોગી આયા—પ્યારી
કાનન કુડલ ગલે બીચ સેલી,
ઘર ઘર અલખ જગાયા—પ્યારી તોરી

ધુરપદ જેજેવંતી.

માઇ મેરો બરજો નહીં માનત,
ઐસોહી હટીલો તેરો કારો કાહાન—માઈ મેરો
જમુનાકે નીર તીર ગઉઆ ચરાવત,
બાંસલી બજાવે ગાવનકો તાન—માઇ મેરો
ગોઆલ બાલ સંગ લીએ હમકો હેરત હએ,
ધન ધન જસોદા તેહારે સુધકી શાન—માઇ મેરો

ખ્યાલ સોહેની.

મનવા લાગી ગઈલારે, જીયરા લાગી ગઈલારે,
સાગર પાણીલા મએ ગઈરે સાગર ચીકન માટી,
પાઉં ફીસલ ગયો ઘઘરી ફટ ગઇ સાંસ કહે ભકુ માતી,
મનવા લાગી ગઈલારે—જીયરા લાગી

ખ્યાલ કાલીંગડો.

હો બીંદરાબન બાસી કાના રસીયા—હો
મોર મુગટ પીતાંબર સોઇએ,
કુંડલકી છબ ખાસી—હો
મએ તેહારી પટરાની કહાઊં,
કુંબજા કન્રાકી દાશી—હો

ખ્યાલ કાલીંગડો.

મત બીછરો સાજન હમસે,
મેરી લાગી મહોબત તુમસે—મત બીછરો
ઔરન સંગ રંગ રસીયાં કરત હુએ,
મેં હાલ જારૂંગી ગમસે—મત બીછરો
તુમતો યહાંકે વાસુ કાહાના,
હમ પરદેશી પંછી હો—મત બીછરો
દાના પાની કીસ્મત લાએ,
યે બાતાં સભી સાચી હો—મત બીછરો

ખ્યાલ કાલીંગડો.

નૈનાં તેરી જાદુ ભરી અમચ્ય કડે પાંઉં નકા—નૈનાં
તુમીંચાલલે દેશા વરી હમીં ઘર ચીંતા કરી
ફાર દીવસ લાઊં નકા—નૈનાં તેર

ઠુમરી.

જનમ જનમ ગુન ગાઉં રે ગુઇયાં,
જો કોઇ પીયાસે મીલાદે હો રી—જનમ જનમ
દીનકોરે મોહે ચેન નહીં હુએ,
રાતકુ નીંદ ન આવે હો રી—જનમ જનમ

ખ્યાલ ગોરી.

સાંઇ સાંઇ વે રાખો લાજ હમારી—સાંઇ
નદીયાં ઘેરી વારીવે નાવ પુરાણી, મેરા મીયાં
માલા ઊતારે બેડા પાર—સાંઇ

ખ્યાલ ગોરી.

બલજાઊં ચરણકી દાસીરે—બલજાઊં
ગંગા નાહે જમુનાભી નાહે,
નાહે તીરથ કાશીરે—બલજાઊં

ખ્યાલ ગોરી.

આંગનસે બાલમ કય્સે ગયોરે,
કીરપા કર સમજાવોરે—આંગનસે
જદ મએં હોતી નીંદકી માતી,
ફીર પીછે પછતાઇરે—આંગનસે

ખ્યાલ કાલીંગડો.

મારૂ મન લાગુંરે મા રામજીસું રાજી,
પોથી પડ પડ પંડીત ભુલા,
કાહા કરેંગા કાજી, અરે હો કાજી—મારૂ મન

ખ્યાલ ભેરવી.

રાધા પ્યારી ધે ડારો બનસી હમારી,
બનસી હમારી બાંસુરી હમારી—રાધા પ્યારી
જીન બંનસીમેં જીયરા બસત હએ,
સો બનસી ગઇ ચોરી—રાધા પ્યારી
સોનેકી નાહીં બનસી રૂપકી નાહીં,
બાંસકી રાધા બાંસુરી—રાધા પ્યારી
કાહેસે ગાઊં રાધા કાહેસે બજાઊં,
કાહેસે લાઊં ગઊઆ ઘેરી—રાધા પ્યારી
મુખસે ગાઓ કાના કરસે બજાઓ,
લાઠીસે લાઓ ગઊઆ ઘેરી—રાધા પ્યારી

ઠુમરી જીલ્લો.

આજ જીયા મોરે બન બસ ગઇરે,
ઇન સાવલીયાંકી લટક ચાલ—હો આજ જીઆ
મટુક પીતાંબર અધીક સોહાવે,
લે બનસી કર ફુક બજાવે,
ઇન સાંવલીયાંકી લટક ચાલ,
જાદુસે કર ગઇરે—આજ જીયા

ઠુમરી સારંગ.

સૈયાંને મોકો ગેરવા લગાએ લીનારે,
અકેલી જાનકે મોહે ગેરવા લગાએ લીનારે—સૈયાંને
સાસ નનંદકી આઇલો ચોરાચોરી,
પ્યારને મોકુ અલગ બુલાએ લીનારે—સૈયાંને

ઠુમરી ભૈરવી.

બાંકે નૈનુ વાલીઆં, સાંઈ તોરા ભલા કરેંગા—બાંકે
સાંવલી સુરત મધ ભરી અંખીયાં,
ચાલ ચલે મતવાલીયાં—બાંકે નૈનુવાલીઆં,

ખ્યાલ ગોરી.

બન બન કોયલીઆં પુકારે પીયા પીયા—બન બન
સાંજ ભઈ અબ દીનતો ગુઝર ગયા,
નાહક દીન કીયું ખોયારે—બન બન

ઠુમરી ભૈરવી.

મએં કૈસે મનાઉં મોરે બાલમકો,
મોરે બાલમકો મોરે બાલમકો—મએં કૈસે
એસોહી બાલમ મોરો હઠીલો,
જીઉં જીઉં મનાઉં તીઉં તીઉં રૂસ જાવે—મએં કૈસે

ખ્યાલ ગોરી.

કુછ બુજ ફરકન લાગી સુન મોરી આલી,
ઓર ફડકે આંખ બાંઈ—કુછ બુજ
ભાગ જાગ સુખ ચેન આવન કીનો,
ગરવા લગાઊં લઊં બલાઈ—કુછ બુજ

ખ્યાલ ગોરી પુંજાબી.

જીઓ બનાં મેંડા લેલીડા અસ્વાર—જીઓ બનાં
લીલા ઘોડા વારીત્રે લીલા જોડા મેરા મીયાં,
પાતલીયા અસ્વાર—જીઓ બનાં

ખ્યાલ કાલીંગડો.

સમજ સમજ ગઇ રાતરે લોકો—સમજ સમજ
છીન લીયો પીતાંબર મોરલી,
નેક ન આઇ તોહે લાજ રે—સમજ સમજ

ઠુમરી બેહાગ.

તુમસે મનવા લાગ રહ્યો તુમ, જાગો મોહન પ્યારે—તુમસે
ભોર ભઈ ઉઠો મતવાલે કગવા બોલે કારે,
ગ્વાલ બાલ સબ આંગન ઠારે, તુમકોહી પુકારે—તુમસે

તીલાનો બેહાગ.

તદારે દાની નીતરૂમ તન દેરના,
તાના દેરના તદારે દેરના—તદારે દાની
નીતરૂમ નીતરૂમ તનન । દેરના,
તાના દેરના તદારે દેરના,
સા રે ગ મ પ દ ની સા,
સા ની ધ પ મ ગ રે સા—તદારે દાની

ઠુમરી.

મએં પંજાબન બોલી ઠુનક જા;
ક્યા ઝર લાએ હો મઇ વાલે—મએં પજાબન
ચલોરે સખી અબ દેખન જાઇએ,
આશક સુલીપ ચડે ઠુનક જા—ક્યા ઝર લાએ
બાગોંમેં જાતી ફુલ ચુન લાતી,
ખાજા પીર મનાતી ઠુનક જા—ક્યા ઝર લાએ

કાહારવો.

કહીં દખાભી યારો મેરા સનમ,
મેરા સનમ દીલજાની સનમ—કહીં
મેરે સનમકી ચેહી નીશાની,
કાલી કાલી ઝુલ્ફેં ગોરા બદન—કહીં
મેરે સનમકી ચેહી નીશાની,
ગોંઢેકી ટોપી ઊડાતા પતંગ—કહીં
મેરે સનમકી ચેહી નીશાની,
પતલી કમર ઔર બાંકો ફુબન—કહીં

ઠુમરી.

જા સૈયાં તેરી જુઠી બતીયાં,
મતકર હંસે ઠાકોરગતીયાં—જા સૈયાં
બાલુકી ભીત અટારીકા ચહડના,
ઓછેકી પ્રીત કટારીકા મરના—જા સૈયાં
રૈન અંધેરી ડગરીયાં ન સુજે,
માર ચલા પછી પ્રેમ કટારીઅં—જા સૈયાં
તુમ હો ઠાકોર મથુરા નગરકે,
મએં બાવરી પનહાર ગુજરીઆં—જા સૈયાં

ઠુમરી ઝુલ્લો.

કંગનવા મોરા કરસે સરક ગયોરે,
સુનો મોરી ગુઇઆં, લાગું તોરે પૈયાં—કંગનવા
રાજ દુલારીરે, સુનો પીયા પ્યારેરે,
મએં જાને નહીં દુંગી, જોબનરસ લુંગી,
કમર પતલીસી લચક ગયોરે—કંગનવા

ઠુમરી ભૈરવી.

કરવટીયાં લેને દ, હો મેં વારી કરવટીયાં લેને દ
સુંદર ગોરી મધ ભરી અંખીયાં,
રસ ટપકે તોરી છતીયનપે—કરવટીયાં લેને દ

ખ્યાલ ભૈરવ.

જોગી જટાદારી પડું પૈયાં તોરે—જોગી
કાનો બીચ મુંદ્રા સોહએ ગલે બીચ સહેલી
અંગ ભભુત રચાયોરે—જોગી

ઠુમરી ભૈરવ.

જગાકે જોબન લુટારે,
લુટા લુટા લુટારે—હો જગાકે
બરા બરસકી નઇરે દુલનીયા,
હાથ કંગન નહીં છુટારે—હો જગાકે

કાહારવો.

જોગી મોરા રામા કહાં ગયોરે,
કહાં ગયો કહાં ગયો કહાં ગયોરે—જોગી
ના જાનુ આર ગયો ના જાનુ પાર ગયો
ના જાનુ જમનામેં ડુબ ગયોરે—જોગી

કાહારવો.

ટોપીવાલે સુજાન. હું ગી કુરબાન તેરી સુરતપે—ટોપી
કમરપેતો શીંગડા ખાંધેપે બંદુક,
ઘરકા ઘોડા બેચકે સરપર લીયા જીન—ટોપી

ઠુમરી ભૈરવી.

કૈસી છુટે દૈયાં બાલાપનકી પ્રીત,
હેજી સૈયાં મોરે બાલાપનકી પ્રીત—કૈસી
સાસ બુરી મોરી નનંદ હઠીલીરે,
ચેહો ગવનવાકી રીત—કૈસી

ઠુમરો જીલ્લો.

હો લાલ મોકુ તુમ અબ રજા ધોરે,
તો મઐં જાઊં ઈનકે સંગ—હો લાલ
ઇનકેહી ઘરમેં જાકે રહુંગી,
જરા દીલકો અપને સમજાવોરે—હો લાલ

દાદરો.

નઝારાભર મારા રે, હો ગોરીયાંને—નઝારા
અરે ફુલ માલી સૈયાં ફુલ માલી,
કહોરે બીહારીસે—નઝારા ભર મારારે
સૈયાં તુતો લાઇ હાંરે તુંતો લાઈ,
મુગર લીનો થોડારે—નઝારા ભર મારારે
સૈયાં તોરી તીરછી નઝર મોહે પ્યારીરે,
જાદુસા કર ડાલારે—નઝારા ભર મારારે

ઠુમરી જીલ્લો.

દીલ દેકે હમેં બદનામ કીઆ,
અબ કહાં જાત હોમેરા પીઆ—દીલ
કારી ગટા ગન હોવે હટા,
અબ થર થર કાંપે મોરા જીઆ—દીલ

કાહારવો.

મેરે બોલે નવાબ કલકતેકી સૈરકો લે ચલોરે—મેરે
છોકરોંસે અકડ બકડ જવાનોંસે યારી
બુઢેકુતો લાત મારૂં ટટ્ટુકી અસ્વારી—મેરે

ઠુમરી.

કાહે મોહે ગવાલન જટકે
સદકે મેં જાઊં તોરે લટકે—કાહે
લછન તોરે ગુની સયાની,
આંખરીયાંમેં ખટકે—કાહે
મીઠ મીઠ મોહે લુભાવે,
નૈનાં તેરી હટ હટકે—કાહે

ખ્યાલ કાહાનડો.

ઘર જાને દ છાંડ મોરી બૈયાં,
હા હા કરત તોરે પૈયાં પડત હું, મે હનસે જુક રૈયાં—ઘર
અગર બગરકે લોકવા સુનત, ચરચા કરત બ્રીજ નારીયાં,
જાઓજી જાઓજી નાતો ખાવોગે ગાલિયાં—મોહન

ઠુમરી ભૈરવી.

દિલ ફેર દ પરી વો હમારા હમેં,
એસા ન દીયા દુબારા હમેં—દિલ
મહેફલમેં ગયે રંકિબી બુલાના,
નૈનોંસે કરના ઇશારા હમેં—દિલ
ગયેરોંસે હંસના હમસે ન બોલના
યે બાતં નહીં હયે ગવારા હમેં—દિલ

ઠુમરી જીલ્લો.

મોહન રસીયાઉં આએ બગીચામેં,
ખીલ રહી સબ કલી કલીરે—મોહન
એક કલી હર નામ જપત હૂએ
દુજી પુકારત અલી અલીરે—મોહન

ઠુમરી કાલીંગડો.

તુનેતો મન લીનોરે, ડાલું ગલે બીચ બૈયાંરે—તુનેતો
કયા સાલુકા ઓઢના ધુપ પડે રંગ જાએ,
પરાએ બાલમકા નાહીં ભરોસા ભોર ભયો ચલો જાએ—તુ

ઠુમરી ભૈરવી.

હો મએં જગાએ રહી, હો મએં જગાએ રહીરે,
પીયા પાપી ન જાગેરે—મએં જગાએ રહી—હો મએં
નીચે બહે ગંગા ઉપર બસે કાશીરે,
હો ચીડીયાં જાગે બ્રીજબાસી—મએં જગાએ રહી—હો

ઠુમરી ભૈરવી

તેરી નૈનોંને મુજકો દીવાના કીયા,
અપનેસે મુજકો બીગાના કીયા—તેરી
અસા મએં જાનતી પ્રીત ન કરતી,
કાહેકુ તુને મેરા ગએના કીયા—તેરી

ઠુમરી.

ચલો બંગલેમેં કરૂંગી તોહે રાજી—ચલો
ક્યા કરે મુલ્લાં કયા કરે કાજી,
ઘરકા ખસમ હુએ રાજી—ચલો

ઠુમરી જીલ્લો.

કીન બહેરીને મોરા જીયા જલાએ દીનારે—કીન
ના મેં બોલીરે ના મેં ચાલીરે,
છોટાસા દેવરીઆને હંસાએ દીનારે—કીન

ઠુમરી જીંજોટી બેહાગ.

હરી હરી મેં તો પીયાજીકુ ઢુંડન જાઊં
જોગન વાકે દેશ વેસ, પીયાજીકે મન મનાઊં—હરી હરી
ઇસ નગરીકે આસહી પાસે,
'પીયાજીકું સબદ સુનાઊં—હરી હરી

ઠુમરી જીંજોટી.

અંચળ મારે પ્રાન લીયો,
સુધ ભુલ ગઇ ભઇ બાવરીયાંરે—અંચળ
કયારી કમાન જોબન લચકે,
ગોલ ગોલ મૃગનૈના રસીલે—અંચળ
દરશનકો જીયા ચાહત હમરો,
અખતરકા મીલના કઠન ભયોરી—અંચળ

કાહારવો.

તેરા યાર સુબેદાર તુજે કાહેકી કમી,
તુજે કાહેકી કમી તુજે કાહેકી કમી—તેરા
નવાબકે લશ્કરમેં રૂપચે મીલાચે તીન,
ઘરકા ઘોડા બેચ ડાલા સરપર લીયા જીન—તેરા

ઠુમરી.

પીયરવા કીતના દુર રે,
હમસે ચલાયો ન જાય—પીયરવા
ચલત ચલત મોરી ઉમર ગુજર ગઇ,
પીઆ બીન ઘડી ના સોહાય—પીયરવા

ઠુમરી.

ગલી મત આઓ મોરી ગલી મત આઓ,
બંસરીયાવાલે સાંવરા રે—મોરી
બીજકે લોક સબ ચરચા કરત હુએ,
લે લે તુમારાહી નામ—મોરી

ઠુમરી.

હમારા જોબન યુંહીં જાએ પરદેસી,
પિયા દિનવા બહોત ગએ બીત—હમારા
જબસે ગએ મોરી સુધ ન લીની
કૌન ગાંવકી રીત—હમારા

ઠુમરી.

મોરી બૈયાં ન પકડ ગિરધારી,
મેંતો બિનતિ કરતી રહી હારી—મોરી
તુમતો ભએ સૌતિનકે સંગતી,
અબ ક્યા સનદ તેહારી—મોરી

ઠુમરી.

છોટા બાલમરે—છોટા બાલમ,
છોટા બાલમ નાદાનતો ગુમાન કરે,
હાં ગુમાન કરે ભડવા મીઝાજ કરે—છોટા બાલમ
મેં જો ગઇથી બઝાર લેનેકુ,
મુવા રસ્તેમેં આકે મેરી છેડ કરે,
મુવા પલ્લો પકડકે મેરી છેડ કરે
મારૂં જંબીલકી માર તોબા તીલા કરે,
મારૂં બેગનકી માર અલ્લા બાવા બોલે—છોટા બાલમરે
મેં જો ગઇથી પનીયા ભરનકું,
મુવા રસ્તેમેં આકે મેરી છેડ કરે,
મુવા પલ્લો પકડકે મેરી છેડ કરે
મારૂં કંકરકી માર તોબા તીલા કરે,
મારૂં થુકોંકી માર અમ્માં બાવા બોલે—છોટા બાલમરે
મેં જો બેઠું ચુલેકે આગે,
મુવા ચુલેપર આકે મેરી છેડ કરે,
મુવા પલ્લો પકડકે મેરી છેડ કરે
મારૂં લકડકી માર તોબા તીલા કરે,
મારૂં ચીપીએકી માર અમ્માં બાવા બોલે—છોટા બાલમરે
મેં જો ગઇથી છત્રી પલંગપર,
મુવા પલંગપર આકે મેરી છેડ કરે,
ભડવા પલંગપર આકે છેડ છાડ કરે
મારૂં તકીએકી માર તોબા તીલા કરે
મારૂં લાતોંકી માર અમ્માં બાવા બોલે—છોટા બાલમરે

કાહારવો.

કાલી ગટા સીલોના પાની મોહે લાગારે—કાલી
યાર બુલાવે દોડી જાઊં,
ખસમ બુલાવે મોરા સર દુખે—કાલી

કાહારવો.

એક બાજુબંદ નહીં મોહે સબ ગએના—એક
યારકી કમાઇમેંસે સબ કુછ પહેના,
બેહાકે ખસમ્સે લેના ના દેના—એક

ઠુમરી.

સાજન બેગાના હુઆ જાએ મોરી નંનદીરે—સાજન
સુનીઆર મોરી સગદી સહેલીયાંરે,
સોતન લોભાએ લીયા જાએ—સાજન

કાહારવો.

કંકરીયાં ન મારો ઘડા ફુટ જાએગા,
ફુટ જાએગા પ્યારે ફુટ જાએગા—કંકરીયાં
પનિયા ભરનકો પનગટ જાઊં,
હટરે મુસાફર જોબન લુટ જાએગા—કંકરીયાં

કાહારવો.

બેટા જુમા જુમારે થોડી આગ લા દે—બેટા
આગ લા તંબાકુ લા, લા દે ઠંડા પાની,
ચાર ભાઇયોંકી મિજલસ બેડી હુકેકી મિજબાની—બેટા

ઠુમરી.

દરદ ના જાને મેરો કોઇ, મેં તો દરદી દવાની—દરદ
ઘાયલકી ગત ઘાયલ બુજે, જો સીર બીતી હોય રે—દરદ.

ઠુમરી ભૈરવી.

મધસે ભરી હટ જાય,
હેરી ગુજરીયાંરે મધસે ભરી હટ જાયે—મધસે
સૌદા હોયતો કરલે મુસાફરરે,
ચાર દીનનકે ગુજરીયાંરે—મધસે,

ઠુમરી જીલ્લો.

કૃશન બજાવે રંગબીનારે,
ગોપી સુને સબ તીનારે—કૃશન
અન બીગર જો પ્રાન દુખી હુએ,
જલ બીગર જો મીના,
છોટે કંથકી ત્રિયા દુખી હુએ,
જોબન જાએ નગીનારે—કૃશન,

સમાપ્ત.

ઊસ્તાદે કનસાર્ટના હીસ્સે અવ્વલ,

ઊરદુ ઝબાન અને ઊરદુ હુરફોમાં છપાઈ બહાર પડીછે, જેમાં નવા શિખનારાઓને પુરતી સમજણ અને તરેહવાર તર્જ રાગના ખરા નામ સાથે છે. **કિંમત ૫ આના.**

બુલબુલી ગાયન

અથવા

બુલબુલ પાક્ષિઓનો મુજરો.

ભાગ ૧ લો—જેમાં હિંદુસ્તાની રાગનું ટુંક વર્ણન સાથે નામીચા તથા દરબારી શાએરના હિંદુસ્તાની ચુન્દા ગઝલો, તરેહવાર તર્જના ઊમદા ખ્યાલ, ઠુમરી તથા મંડળીઆ અને બેઠકોમાં ગવાતાં રાગ અને રાગણીઓમાંથી ચુટી કહાડેલા તરેહવાર તર્જોનો સંગ્રહ, સુંદર ફલોવર છપાઈથી સમાવેલોછે. **કિંમત ૮ આના.**

ભાગ ૨ જો—છપાયછે, જેમાં પહેલા ભાગ પ્રમાણે ચુન્દા નવા ગઝલ અને ગાયનો આપવામાં આવશે. **કિંમત ૮ આના.**

બુલબુલી

ગઝલ સંગ્રહ યાને ગઝલસ્તાન.

ભાગ ૧ લો હિંદુસ્તાની રાગનું ટુંક વર્ણન સાથ નામીચા તથા દરબારી શાયરના મંડળીઆ અને બેઠકોમાં ગવાતાં ચુન્દા ગઝલોનો સંગ્રહ સુંદર ફલોવર છપાઈથી સમાવેલોછે. **કિં. ૫ આના.**

ભાગ ૨ જો—છપાયછે જેમાં ચુન્દા નવા શહેનશાહી ગઝલોનો સંગ્રહ આપવામાં આવશે. **કિંમત ૫ આના.**

બુલબુલી

ઠુમરી સંગ્રહ તથા રાગ માળા.

ભાગ ૧ લો—જેમાં હિંદુસ્તાની રાગનું ટુંક વર્ણન સાથે તરેહવાર તર્જની ઊમદા ધ્રુપદ ખ્યાલ, ઠુમરી, ટપ્પા તથા મંડળીઓ અને બેઠકોમાં ગવાતાં રાગ અને રાગણીઓમાંથી ચુટી કહાડેલી તરેહવાર ચીજોનો સંગ્રહ, સુંદર ફલોવર છપાઈ અને એક મહોટા નાદર ચિત્રથી સમાવેલો છે. **કિંમત ૫ આના.**

ભાગ ૨ જો—છપાયછે, જેમાં ચુન્દા નવા રાગ રાગણીઓ-'નો સંગ્રહ તેના રાગના ખરા નામ અને તાલના ખરા નામ સાથે આપવામાં આવશે. **કિંમત ૫ આના.**

યુનાની ટેબલ-હકીમ

અથવા

હકીમી પાકિટ—બુક.

જેમાં ચાલુ અને દરરોજના ખોરાકની વસ્તુઓ; જેવીકે અનાજ મસાલો, ફળફળાદી, તાજો મેવો, સુકો મેવો, જુદાજુદા જાનવરોનો દુધ અને કીયાણું વિગેરે નજદીક ૨૦૦) ચાલુ વસ્તુઓની તાસીર, અસર, તેનું નુકસાન અને તેનો ઇલાજ, યુનાની હકીમી પ્રમાણે વર્ણવામાં આવશે. આએ ચીજ સરદ છે, અને આએ ગરમ છે. અને એથી આએ નુકસાન અને આ ફાયદો છે, તે હરઘડી જાણી બુજીને ખાવાને આએ પુસ્તક નજીવી કિંમતે તરત સલાહ આપશે. નાના મહોટા સર્વેને ઉપયોગી અને ટેબલપર રાખવા લાયકના આ પુસ્તકની કિંમત રૂ૦ાા થોડા દહાડામાં બહાર પડશે. પ્રગટ કરનાર એમ. એચ. મહેરઅલી

ઠેકાણું—ચીંચબંદર ૩ જો રસ્તો ઉમરખાડી મુંબઇ

☞ આગળથી તે તા૦ ૧૫ મી જુન ૧૮૮૯ સુધીમાં પૈસા ઍડવાન્સ ભરી નામ નોંધાવી જનારાઓને અડધી કિંમતે પુસ્તક બહાર પડે તો ઘેર બેઠે પહોંચતી કીધામાં આવશે.

સુતરૂં સહેલું ! સસતું ! અને શોભીતું !

ઉપલા પુસ્તકો

બહાર દેશાવરથી:—છુટક તેમજ જથ્થાબંધ મંગાવનારને એ પુસ્તકો મુખ્ય મથકેથી વૅલ્યુપેએબલ પારસલથી પણ ઘેર બેઠે મળેછે.

એ કેવું સુતરૂં છે. !

કોઇબી પુસ્તક મંગાવવું હોય અથવા કોઇબી તરેહનો ખુલાસો જોઇતો હોયતો માત્ર એક દોઢીયાનો પોસ્ટકાર્ડથી ઉપર લખેલા મુખ્ય મથકે કર્તાને લખી જણાવીએતો ઘેર બેઠે કામ થાય છે.

એ કેવું સસ્તુ અને સહેલું છે.!

જયારે બીજા કામન કાગળોપર ઉઘડી છપાઇના ગાયન તથા બીજા પુસ્તકો મોંઘી કિંમતે મળે, ત્યારે જાડા કાગળોપર સાફ છપાઇ સાથે, ઉપલા ગાયનના, વાજંત્રનો તેમજ બીજા પુસ્તકો, સુંદર ચિત્રો સાથે ઘણી ઓછી કિંમતે મળે છે. એ કેવુંસસ્તું છે.!

ખરચની દરકાર કરવા વિના દરેક પુસ્તકપર તેની બાબતને લગતું નાદર અને લાયક ચિત્ર, પુર બહાર સાથે આપેલાછે.

એ કેવું શોભીતું છે. !

ઉપલા પુસ્તકો મળવાના ઠેકાણા આ ચોપડીના પુઠાપર લખેલા છે.

એમ. એચ. મહેરઅલીના રચેલા તમામ ગાયન

પુસ્તકો નીચે લખેલા ઠેકાણેથી મળશે.

મુખ્ય મથક—કર્તા એમ. એચ. મહેરઅલી પાસેથી

ઠેકાણું—ચીંચબંદર ૩ જે રસ્તો ઉમરખાડી મુંબઈ.

બહારગામના તેમજ અંત્રેના વેંચનારાઓને સામટી કિંમતના સારા ડિસકાઉન્ટથી આપવામાં આવશે. કોઈ બીના વિશેનો ખુલાસો ઉપ મુખ્ય મથકે પત્ર વહેવારથી જાણવો. બહારગામથી છુટક એક બે કલ મંગાવનારાઓએ કિંમત પોસ્ટની ટીકીટોથી બીડવી તો તેઓ પોસ્ટેજે મોકળવામાં આવશે. કાગલ નાટપેઠ લેશું નહીં.

વિશેષ ઠેકાણા:—

મુંબઈ—કોટ—જેહાંગીરજી બેજનજી કરાંણી પાસેથી. ધોબી તળાવ—એરચશાહા કરાંણી પાસેથી. કાલબાદેવી—રામવાડીના સર્વે બુકસેલર્સ પાસેથી વીઠલવાડીને નાકે—બાળકૃષ્ણ લક્ષ્મણની દુકાને ચોકશી બજાર અને મંમાદેવી—સર્વે બુકસેલર્સ પાસેથી. પાએ અને ભીંડી બજાર.—સર્વે બુકસેલર્સ પાસેથી. ખડકપર—મેરાલી કચરાની દુકાનેથી. વીગેરે ! વીગેરે ! !

હિંદુસ્તાની અક્ષરો અને ભાષામાં, વાજું વગાડવાની ચોપડી નામે કનસર્ટીના ચાવી-બુક ઉર્ફે ઉસ્તાદે કનસર્ટીના હીસ્સે અવ્વલ

કિંમત ૫ આના.

મુંબઈમાં—ભીંડીબજારના સર્વે હિંદુસ્તાની કિતાબો વેંચનારાઓની નેથી તથા બનાવનાર **એમ. એચ. મહેરઅલી** પાસેથી મળે